

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความสำคัญ

ในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง การขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นเกิดจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของมูลค่าการส่งออก และการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศทั้งการลงทุนโดยตรง และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยการค้าระหว่างประเทศนั้นได้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เช่น ในปี พ.ศ. 2532 การส่งออกของไทยมีมูลค่า 516,315 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2533 มูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 589,813 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.2 และในปี พ.ศ. 2538 มูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,406,311 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.6 อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศไทยได้มีการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่สภาวะการค้าของประเทศไทยนั้นได้ประสบปัญหาการขาดดุลมาโดยตลอด กล่าวคือในปี พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2538 มีการขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 231,659 ล้านบาทและ 357,280 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ 1.1) ซึ่งการขาดดุลการค้าของประเทศนั้นทำให้เกิดปัญหาทางด้านต่าง ๆ ติดตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านดุลการชำระเงิน ปัญหาเรื่องเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญด้านการส่งออกเพิ่มขึ้น เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต

อุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ในการส่งออกให้กับประเทศสาขาหนึ่ง โดยอดีตที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมอาหารนี้เป็นอันดับแรกๆ ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 เนื่องจากเห็นว่าอุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถใช้วัตถุดิบในประเทศเพื่อเชื่อมไปสู่อุตสาหกรรมการผลิตอื่น (Backward Linkage) ตามมา ซึ่งถือเป็นวิธีการพัฒนาประเทศของประเทศที่กำลังพัฒนา¹

---

¹ศิริพร สัจจานนท์, "พัฒนาการของอุตสาหกรรมอาหารไทย."วารสารสหทัยธรรมาธิราช ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2539) : หน้า 26.

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมอาหารที่ผลิตเพื่อการส่งออก โดยได้กำหนดเป้าหมายการส่งออกให้กับสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกมาก และมีลู่ทางการส่งออกที่แจ่มใสในระยะยาวกับสินค้ากลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ อาหารทะเลแปรรูป ผักและผลไม้สดและแปรรูป เนื้อสัตว์ปีกแช่แข็ง เป็นต้น จากสถิติของการส่งออกของอุตสาหกรรมอาหารในปี พ.ศ. 2533 พบว่าการส่งออกอาหารมีมูลค่า 166,311 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2534 มูลค่าการส่งออกอาหารเพิ่มขึ้นเป็น 192,016 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.46 และในปี พ.ศ. 2538 มูลค่าการส่งออกอาหารเพิ่มขึ้นเป็น 268,071 ล้านบาท² หรือคิดเป็นร้อยละ 19.06 ของรายได้จากการส่งออกทั้งหมด โดยมีอัตราการขยายตัวการส่งออกอาหารเพิ่มจากปี พ.ศ. 2537 ร้อยละ 13.83 ผลิตภัณฑ์อาหารของประเทศไทยได้มีการส่งออกจำหน่ายไปประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมากแทบทุกทวีป เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย แอฟริกา รวมถึงการขยายตลาดส่งออกไปสู่กลุ่มประเทศในตะวันออกกลางด้วย

ในประเภทของผลิตภัณฑ์อาหารที่ประเทศไทยส่งออกสู่ตลาดโลกนั้น มีผลิตภัณฑ์อาหารส่งออกที่ผลิตขึ้นเพื่อชาวมุสลิมโดยเฉพาะ อาหารดังกล่าวมีชื่อเรียกว่า อาหารฮาลาล (Halal Food)³ ซึ่งเป็นอาหารที่ผ่านกระบวนการตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยอาหารฮาลาลนั้นคือผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่มีส่วนประกอบของสิ่งที่ศาสนาอิสลามห้ามรับประทาน เช่น อาหารที่มาจากสุรา หมู หรือผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เป็นต้น และในส่วนของผู้ผลิตอาหารที่มีเนื้อสัตว์เข้ามาเกี่ยวข้องนั้นในกระบวนการผลิตจะต้องมีการปรับการผลิตให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของศาสนาอิสลาม โดยลักษณะอาหารฮาลาลนั้นสามารถสังเกตได้จากเครื่องหมายที่ติดอยู่บนหีบห่อ หรือบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุอาหารนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยได้มีการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลมานานแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารที่ส่งไปตลาดตะวันออกกลางซึ่งมีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้น ผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลของไทยที่เป็นที่ต้องการและได้มีการส่งออกไปยังประเทศมุสลิมหลายประเทศจนเป็นที่ได้รับความนิยมนับแต่หลายปีได้แก่ อาหารแช่แข็งต่าง ๆ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ซอสปรุงรสต่าง ๆ เป็นต้น

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจรายเดือน. (กรกฎาคม 2539) : 40 .

³ฮาลาลเป็นคำในภาษาอาหรับ มีกำหนดในคัมภีร์อัลกุรอานของชาวมุสลิม มีความหมายว่าถูกต้องตามบทบัญญัติทางศาสนา โดยศาสนานูญญาตให้บริโภคหรือใช้ประโยชน์ได้

ในปัจจุบันมีประชากรที่เป็นมุสลิมทั่วโลกประมาณ 1.4 พันล้านคน ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ กว่า 100 ประเทศทั่วโลก หรือประมาณร้อยละ 25 ของประชากรโลก⁴ และจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามในแต่ละปีได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงส่งผลให้การบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เพียงแต่ประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นหลัก ตลาดอาหารฮาลาลนั้น ยังมีอยู่ในประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามบางส่วนด้วย สำหรับตลาดส่งออกอาหารฮาลาลนั้นตลาดในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางนับได้ว่าเป็นตลาดที่มีคู่ทางการขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลที่สำคัญของไทยตลาดหนึ่งในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นประเทศที่มีอำนาจในการซื้อที่สูง และมีประชากรมุสลิมจำนวนมาก

ไก่สดแช่แข็งรวมถึงผลิตภัณฑ์ นับเป็นผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลประเภทหนึ่งที่ส่งออกไปยังประเทศตะวันออกกลาง และประเทศมุสลิมต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก เช่น ในปี พ.ศ. 2538 มีการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศมุสลิมเป็นมูลค่า 273.67 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.83 ของมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด โดยมีการส่งออกยังประเทศแอฟริกาได้มูลค่า 125.29 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.29 ของมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด การส่งออกยังประเทศคูเวตมีมูลค่า 56.90 ล้านบาท หรือเป็นร้อยละของสัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด 0.59 และประเทศสหรัฐอเมริกาบริเวสต์มีมูลค่าการนำเข้า 35.88 ล้านบาท หรือเป็นร้อยละ 0.37 ของมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด เป็นต้น (ตารางที่ 1.2) สำหรับการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มตลาดดังกล่าวนี้ ในขบวนการผลิตต้องมีการผลิตให้เข้ากฎเกณฑ์ของอาหารฮาลาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกไก่สดแช่แข็งนั้นทางบริษัทผู้ส่งออกต้องมาขอรับการตรวจสอบขั้นตอนการผลิตเพื่อรับเครื่องหมายฮาลาลที่สำนักจุฬาราชมนตรี และในการส่งออกในประเทศมุสลิมทุกครั้งจะต้องมีใบรับรอง Halal Certificate จากทางสำนักจุฬาราชมนตรี กำกับไว้ด้วย

การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยนั้นมีการส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ ซึ่งมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากในปี พ.ศ. 2529 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีอัตราการขยายเพิ่มขึ้นร้อยละ 112.6 โดยมีมูลค่าการส่งออก 3,121.28 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2534 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งเท่ากับ 10,275.70 ล้าน

---

⁴ทรงชัย ไสเศศวาวรี, "การส่งออกอาหารมุสลิม", เอกสารในการสัมมนาเรื่องการส่งออกอาหารมุสลิม : ถึงเวลาที่ประเทศไทยต้องตื่นตัว เสนอที่กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 27 พฤศจิกายน 2538

บาท โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.5 และในปี พ.ศ. 2537 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยยังมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.8 แต่ในปี พ.ศ. 2538 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีอัตราการขยายตัวลดลง โดยลดลงร้อยละ 1.56 (ตารางที่ 1.3) เนื่องจากในปี พ.ศ. 2538 สหภาพยุโรปมีการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกจากไทยลดลงเนื่องจากการผลิตเนื้อไก่ของสหภาพยุโรปอยู่ในสภาพล้นตลาดรวมทั้งมีการเก็บค่าธรรมเนียมการนำเข้า (Additional Levy) จากไทย จีน และบราซิล ในอัตรา 90 ECU/100 กิโลกรัม ทำให้ต้นทุนการการส่งออกของเนื้อไก่ไทยมีต้นทุนการส่งออกที่สูงขึ้นและไม่สามารถเข้าไปแข่งขันในตลาดสหภาพได้⁵ เพราะราคาของไทยสูงกว่าคู่แข่งอื่น เมื่อพิจารณาการส่งออกไก่สดแช่แข็งยังกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในตะวันออกกลาง พบว่ามูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดนี้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2532 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเท่ากับ 80.76 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.22 หรือร้อยละ 1.37 ของสัดส่วนมูลค่าของการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด และในปี พ.ศ. 2536 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 71.96 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 102.65 ล้านบาท หรือ เป็นร้อยละ 1.16 ของสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด สำหรับในปี พ.ศ. 2538 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งยังตลาดตะวันออกกลางยังมีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นในขณะที่การส่งออกไก่สดแช่แข็งโดยรวมลดลง โดยมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 221.58 หรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 ของสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด (ตารางที่ 1.4) จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มูลค่าการส่งออกของไก่สดแช่แข็งยังกลุ่มประเทศตะวันออกกลางนั้นมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นซึ่งแสดงถึงช่องทางารขยายตลาดส่งออกที่แจ่มใสในตลาดนี้ของประเทศไทย

สำหรับตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศคูเวต ซาอุดีอาระเบีย และสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศคูเวต ซาอุดีอาระเบีย และสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2538 พบว่า ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของทั้ง 3 ประเทศ มีปริมาณการนำเข้าที่ไม่แน่นอน โดยในบางปีมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นและในบางปีมีปริมาณการนำเข้าลดลง แต่เมื่อพิจารณาปริมาณการนำเข้าและมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2530 – 2538 พบว่าในทั้ง 3 ประเทศมีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยในประเทศสาธารณรัฐ

⁵ “ไก่แช่แข็งสู่แดนมาร์ก-สหภาพยุโรป” ผู้ส่งออก ปีที่ 9 ฉบับที่ 207 (มีนาคม 2539) : 8-15.

อาหารับเอมิเรตส์มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 63.32 และมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 65.40 ในประเทศซาอุดีอาระเบียมีปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 40.51 และมีมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 44.02 สำหรับประเทศคูเวตมีปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 59.58 และมีมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 57.53 (ตารางที่ 1.5) ซึ่งเห็นได้ว่าทั้งปริมาณและมูลค่าการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากทั้ง 3 ประเทศ มีอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นการแสดงถึงโอกาสที่ดีสำหรับการส่งออกและการขยายตลาดส่งออกของประเทศไทยในตลาดทั้ง 3 ประเทศดังกล่าว โดยเฉพาะการส่งออกไปยังประเทศสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์นั้นการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทุกชนิดนั้นจะไม่มีกีดกันภาษี⁶ และในปี พ.ศ. 2538 ปรากฏว่าประเทศที่นำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เช่น การ์ตา โอมาน เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่องทางที่ดีในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลของไทยต่อไปในกลุ่มประเทศมุสลิม

ดังนั้นเห็นได้ว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลไปยังกลุ่มประเทศที่มีประชากรมุสลิม อย่างเช่นกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางนั้น นับได้ว่ามีความสำคัญในการที่ทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัว และสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ กอปรกับการส่งออกยังกลุ่มประเทศนี้ ทำให้ประเทศไทยสามารถกระจายความเสี่ยงโดยเฉพาะในภาวะที่มีการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญเช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น เป็นต้น จากความสำคัญดังกล่าว ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงการวิเคราะห์การส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออก รวมทั้งหาช่องทางขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลของไทยในอนาคต โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะไก่สดแช่แข็ง ในตลาดกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่สำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

⁶"ต้องรู้อะไรบ้าง?...เมื่อทำการค้ากับสหรัฐอาหรับ" ผู้ส่งออก ปีที่ 9 ฉบับที่ 214 (กรกฎาคม 2539) : 8-16.

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล เพื่อหาแนวทางในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลของประเทศไทย ซึ่งจะทำการศึกษาเฉพาะไก่สดแช่แข็ง โดยพิจารณากลุ่มประเทศตะวันออกกลางในประเทศนำเข้าที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และคูเวต โดยในการศึกษาดังกล่าวได้แยกวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิต การตลาดและการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล ซึ่งศึกษากรณีเฉพาะไก่สดแช่แข็ง
2. เพื่อวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เปรียบเทียบของไก่สดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่ง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงเสถียรภาพของราคา ปริมาณ และรายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลในระหว่างประเทศนำเข้าที่สำคัญจากประเทศไทย เพื่อหาสาเหตุของการขาดเสถียรภาพว่ามาจากด้านอุปสงค์หรือด้านอุปทาน
4. เพื่อพยากรณ์แนวโน้มของส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลในประเทศนำเข้าที่สำคัญ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลที่สำคัญของประเทศไทย ในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง โดยทำการศึกษาเฉพาะไก่สดแช่แข็งโดยศึกษาเฉพาะ SITC 0207.410 - 104 ซึ่งเน้นถึงปริมาณการส่งออก ในตลาดที่สำคัญคือ ประเทศสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และคูเวต เนื่องจากเป็นประเทศผู้นำเข้าไก่สดแช่แข็งเป็นมูลค่าการส่งออกมากในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางนี้ รวมทั้งมีการนำเข้าจากประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ในการวิเคราะห์ใช้ข้อมูลทศนิยมในอดีตเป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 จนถึงปี พ.ศ. 2538 สำหรับการวิเคราะห์อุปสงค์เปรียบเทียบของการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่งของประเทศผู้นำเข้าทั้ง 3 ประเทศ การวิเคราะห์เสถียรภาพของการส่งออกและการพยากรณ์ส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งฮาลาลของประเทศไทยในตลาดนำเข้าที่สำคัญทั้ง 3 ประเทศ

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 วิธีการเก็บข้อมูล ลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2538 โดยใช้ข้อมูลรายปีสำหรับการวิเคราะห์อุปสงค์ เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่ง การวิเคราะห์เสถียรภาพการส่งออก และการพยากรณ์แนวโน้มส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย โดยรวบรวมจากกรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก หอสมุดองค์การสหประชาชาติ และห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น

1.4.2 การวิเคราะห์ การวิเคราะห์นั้นจะแบ่งแยกออกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการผลิต การตลาดและการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล โดยพิจารณากรณีไก่สดแช่แข็ง โดยอาศัยการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างง่าย ๆ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญที่มีผลต่อปริมาณอุปสงค์การนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่งในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางทั้ง 3 ประเทศ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ในรูปกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square)

2. ในการวิเคราะห์ความไม่มีเสถียรภาพ (Instability Index Analysis) ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าดัชนีความไม่มีเสถียรภาพตามวิธี Logarithmic Variance ของ Joseph D. Coppock (1962) มาทำการศึกษาความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง โดยเปรียบเทียบค่าความไร้เสถียรภาพของราคา ปริมาณ และรายได้จากการส่งออก เพื่อหาสาเหตุของการขาดเสถียรภาพต่าง ๆ ว่าเนื่องมาจากอุปสงค์หรืออุปทาน

3. ในการพยากรณ์ส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งในตลาดนำเข้าที่สำคัญทั้ง 3 ตลาด ใช้วิธีทางสถิติ Time Trend Estimation ในการพยากรณ์ตัวแปรอิสระในสมการอุปสงค์การนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศต่าง ๆ ออกมาทีละตัว

1.5 ข้อสมมติ

แบบจำลองในการวิเคราะห์อุปสงค์เปรียบเทียบระหว่างการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่ง และการพยากรณ์ส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดนำเข้าที่สำคัญ อาศัยข้อสมมติดังนี้

1. ไก่สดที่นำเข้าของทั้ง 3 ประเทศเป็นไก่สดแช่แข็งที่เหมือนกันหมด (Homogeneous)
2. ไก่สดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่งไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์
3. กำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการอธิบายในแบบจำลองมีค่าคงที่
4. ในระยะเวลาที่ทำการพยากรณ์นั้น ประเทศผู้ซื้อจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าระหว่างประเทศ โดยกำหนดให้นโยบายเกี่ยวกับการค้าคงที่
5. ในการพยากรณ์สมมติให้ตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มในอนาคตขึ้นอยู่กับผลของเวลาที่เปลี่ยนไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์โดยทั่วไปของการผลิตไก่สดแช่แข็งที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลของประเทศไทย
2. เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์ของไก่สดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศคู่แข่ง และความสามารถในการได้ส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยและของประเทศคู่แข่ง เมื่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การนำเข้าจากทั้งสองแหล่งของประเทศผู้นำเข้ามีการเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาได้จากค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดอุปสงค์

3. ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการขาดเสถียรภาพต่าง ๆ ว่าเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์หรืออุปทาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนเพื่อรักษาเสถียรภาพการส่งออกไก่สดแช่แข็งฮาลาลของไทยต่อไป
4. เพื่อให้สามารถประมาณส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลในอนาคตในตลาดผู้นำเข้าว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ทางการสนับสนุนให้เหมาะสม

ตารางที่ 1.1 มูลค่าการส่งออก การนำเข้า และดุลการค้าของประเทศไทย ปี พ.ศ. 254-2538

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	สินค้าออก	อัตราการเปลี่ยนแปลง	สินค้าเข้า	อัตราการเปลี่ยนแปลง	ดุลการค้า	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2524	153,000.7	14.9	219,025.8	13.1	-66,025.1	9.3
2525	159,728.2	4.4	196,616.0	-10.2	-36,887.7	-44.1
2526	146,471.8	-8.3	236,608.5	20.3	-90,136.7	144.4
2527	175,327.2	19.6	245,155.0	3.6	-69,917.8	22.4
2528	193,365.5	10.3	251,169.4	2.5	-57,803.9	-17.3
2529	2,333,782.8	20.7	241,357.7	-3.9	-7,974.9	-86.2
2530	299,853.1	28.5	334,209.0	38.5	-34,355.9	330.8
2531	403,569.8	34.6	513,114.3	53.5	-109,544.5	218.9
2532	516,315.0	27.9	662,678.8	29.1	-146,363.8	33.6
2533	589,812.6	14.2	852,981.5	28.7	-263,168.9	79.8
2534	725,448.8	23.0	959,408.0	12.5	-233,959.2	11.1
2535	824,643.3	13.7	1,033,244.7	7.7	-208,601.4	-10.8
2536	940,862.6	14.1	1,170,846.4	13.3	-229,983.8	10.3
2537	1,137,601.6	20.9	1,369,260.4	16.9	-231,658.7	0.7
2538	1,406,310.1	23.6	1,763,591.3	28.8	-357,280.2	54.2

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 1.2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยยังกลุ่มประเทศมุสลิม
ปี พ.ศ. 2538

ประเทศ	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่าต่อมูลค่าการส่งออก ไก่สดแช่แข็งทั้งหมด(ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	595.60	35.88	0.300
บาห์เรน	45.98	2.78	0.029
อาฟกานิสถาน	23.00	1.37	0.014
จอร์แดน	73.37	4.27	0.044
คูเวต	961.40	56.90	0.59
เลบานอน	45.98	2.92	0.030
โอมาน	22.99	1.54	0.016
กาตาร์	48.00	2.85	0.030
ซาอุดีอาระเบีย	669.79	39.84	0.413
แอฟริกาใต้	2,147.69	125.29	1.298
รวม	4,633.8	273.65	2.83
การส่งออกทั้งหมด	149,799.27	9,655.77	100

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 1.3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ปี พ.ศ.2527 - 2538

ปี	ปริมาณ (ตัน)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (ร้อยละ)
2527	34,840.32	52.0	1,419.75	50.0
2528	37,840.32	8.6	1,468.06	3.4
2529	64,696.01	71.0	3,121.28	112.6
2530	81,905.01	26.6	4,019.94	28.8
2531	95,784.12	16.9	4,869.89	21.1
2532	108,089.09	12.8	5,883.71	20.8
2533	138,944.87	28.5	7,583.73	28.9
2534	164,176.00	18.2	10,275.70	35.5
2535	174,830.00	6.5	10,399.30	5.1
2536	157,080.00	(10.2)	8,885.70	(14.6)
2537	152,903.00	(2.7)	9,846.00	10.8
2538	150,425.00	(1.6)	9,694.45	(1.56)

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 1.4 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งยังกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง
ปี พ.ศ. 2531 - 2538

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่าการส่งออกยังกลุ่มประเทศตะวันออกกลางต่อมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด(ร้อยละ)
2531	1,023.12	49.48	1.02
2532	1,523.88	80.76	1.37
2533	599.06	34.44	0.45
2534	336.48	21.52	0.20
2535	1,001.51	59.69	0.57
2536	2,066.98	102.65	1.16
2537	887.67	44.85	0.45
2538	2,463.10	144.43	1.50

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 1.5 ปริมาณ และมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งยังประเทศตะวันออกกลางที่สำคัญระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2538

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	สาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์				ซาอุดีอาระเบีย				คูเวต			
	ปริมาณ	% rate	มูลค่า	%rate	ปริมาณ	%rate	มูลค่า	%rate	ปริมาณ	%rate	มูลค่า	%rate
2530	47	-	2.44	-	139	-	7.39	-	501	-	26.20	-
2531	58	23.40	2.80	14.75	253	82.01	12.77	72.80	625	24.75	30.79	17.52
2532	81	39.66	4.32	54.29	306	20.95	15.66	22.63	1,137	81.92	60.79	97.43
2533	156	92.5	9.47	119.21	275	-10.13	16.41	4.79	156	-86.28	7.81	-87.15
2534	138	-11.54	9.74	2.85	135	-50.91	8.31	49.36	138	-11.54	8.78	12.42
2535	254	84.058	14.72	51.13	290	14.82	18.49	122.50	458	231.88	26.48	201.59
2536	624	145.67	31.88	116.58	230	-20.69	11.63	-37.10	1,168	155.02	57.28	116.31
2537	198	-68.27	10.81	-66.09	234	01.74	13.14	12.98	388	-66.78	21.51	-62.45
2538	596	201.01	35.8	231.18	670	186.33	39.8	202.89	961	147.68	56.90	164.52
เฉลี่ย	269	63.32	14.94	65.40	299.13	40.51	17.03	44.02	628.88	59.58	33.79	57.53

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ % rate คือ อัตราการเปลี่ยนแปลง